

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα
Γ΄ Γυμνασίου
Τίτλος:
«Ένα ιστολόγιο για τον ρατσισμό»

ΕΥΑ ΖΑΡΚΟΓΙΑΝΝΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ένα ιστολόγιο για τον ρατσισμό

Δημιουργός

Εύα Ζαρκογιάννη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Νοέμβριος 2012

Διδακτική/Θεματική Ενότητα

Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, 3η Ενότητα: *Είμαστε όλοι ίδιοι. Είμαστε όλοι διαφορετικοί.*

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

8 -10 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας με διαδραστικό πίνακα ή βιντεοπροβολέα, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Ιστολόγιο

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την εφαρμογή του σεναρίου είναι απαραίτητη τόσο η ύπαρξη εργαστηρίου πληροφορικής όσο και ο επαρκής εξοπλισμός της τάξης (διαδραστικός πίνακας ή υπολογιστής με βιντεοπροβολέα). Βασική προϋπόθεση είναι η εξοικείωση τόσο του εκπαιδευτικού όσο και των μαθητών α. με τη χρήση και διερεύνηση ψηφιακών περιβαλλόντων, όπως τα σώματα κειμένων και τα ηλεκτρονικά λεξικά της Πύλης του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, αλλά και την αξιοποίηση ψηφιακού υλικού του διαδικτύου β. με την αξιοποίηση εφαρμογών στο πλαίσιο του Web 2.0 (ιστολόγια) γ. με τη διδασκαλία σε ομάδες σε ένα πλαίσιο κριτικού ψηφιακού γραμματισμού.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές και οι μαθήτριες δημιουργούν ένα ιστολόγιο για το ρατσισμό. Για να πραγματοποιήσουν το στόχο τους ξεκινούν αποδομώντας ένα υπάρχον μαθητικό ιστολόγιο, εντοπίζοντας τα γενικά και τα επιμέρους χαρακτηριστικά του ως προς τη μορφή, τη δομή και το περιεχόμενό του. «Κατασκευάζουν» το δικό τους ιστολόγιο επιλέγοντας το περιβάλλον του από τα υπάρχοντα πρότυπα (π.χ blogger, wordpress κ.ά.). Το σενάριο, όμως, επικεντρώνεται στη δημιουργία αναρτήσεων, συστατικού στοιχείου των ιστολογίων. Η ανάρτηση σε ιστολόγιο αντιμετωπίζεται ως ένα νέο, υβριδικού τύπου, κειμενικό είδος άμεσα σχετιζόμενο με τον ψηφιακό γραπτό λόγο. Οι μαθητές αποδομούν υπάρχουσες αναρτήσεις, προβληματίζονται πάνω στα

χαρακτηριστικά τους και καλούνται να δημιουργήσουν τις δικές τους, αφού εμβαθύνουν στο ζήτημα του ρατσισμού. Καταθέτουν έτσι τις αντιλήψεις τους, τις στάσεις και τις αξίες τους σχετικά με το μείζον αυτό θέμα αξιοποιώντας τα ιστολόγια, ένα σημαντικό εργαλείο κοινωνικής δικτύωσης με ευρεία διάδοση σήμερα. Το ιστολόγιο που θα δημιουργήσουν οι μαθητές παραμένει ανοιχτό προς σχολιασμό των αναρτήσεων από τους ίδιους, τους συμμαθητές τους, την εκπαιδευτική κοινότητα, αλλά και την ευρύτερη κοινωνία.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Θεμελιακή έννοια στο πλαίσιο του Web 2.0 είναι ο ενεργητικός ρόλος του "ακροατηρίου" και η συνεργατική παραγωγή υλικού, στοιχεία τα οποία πηγάζουν από την κονστρουκτιβιστική προσέγγιση της μάθησης, η οποία αντιμετωπίζει τους μαθητές ως ενεργητικούς παραγωγούς της γνώσης και τη μάθηση ως προϊόν μιας κοινωνικής διαδικασίας "διαπραγμάτευσης" της (Jonassen 1999). Μια σημαντική εφαρμογή του Web 2.0 είναι τα ιστολόγια (blogs), τα οποία σύμφωνα με τους Deng & Yuen (2010: 442) επιτελούν δυο βασικές παιδαγωγικές λειτουργίες: τη στοχαστική (reflective) και τη διαδραστική (interactive). Σύμφωνα με την πρώτη το ιστολόγιο αποτελεί μια ευέλικτη πλατφόρμα, η οποία δίνει τη δυνατότητα για αυτό-έκφραση και αυτό-στοχασμό μέσα από τη δημόσια έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων αξιοποιώντας την πολυτροπικότητα και τα αυθεντικά πλαίσια επικοινωνίας με πραγματικούς αποδέκτες. Παράλληλα ενισχύουν τον κριτικό στοχασμό (critical reflection) στο γραπτό λόγο τόσο για τους μαθητές όσο και για τους διδάσκοντες. Η διαδραστική λειτουργία των ιστολογίων αφορά την κοινωνική διάσταση της μάθησης, η οποία επιτυγχάνεται μέσα από τη διασύνδεση των ιστολογίων με άλλα ιστολόγια ή ιστοσελίδες και αντίθετα με τον παραδοσιακό γραπτό λόγο ενισχύουν τη συνεργατική παραγωγή λόγου και τη διάδραση ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές.

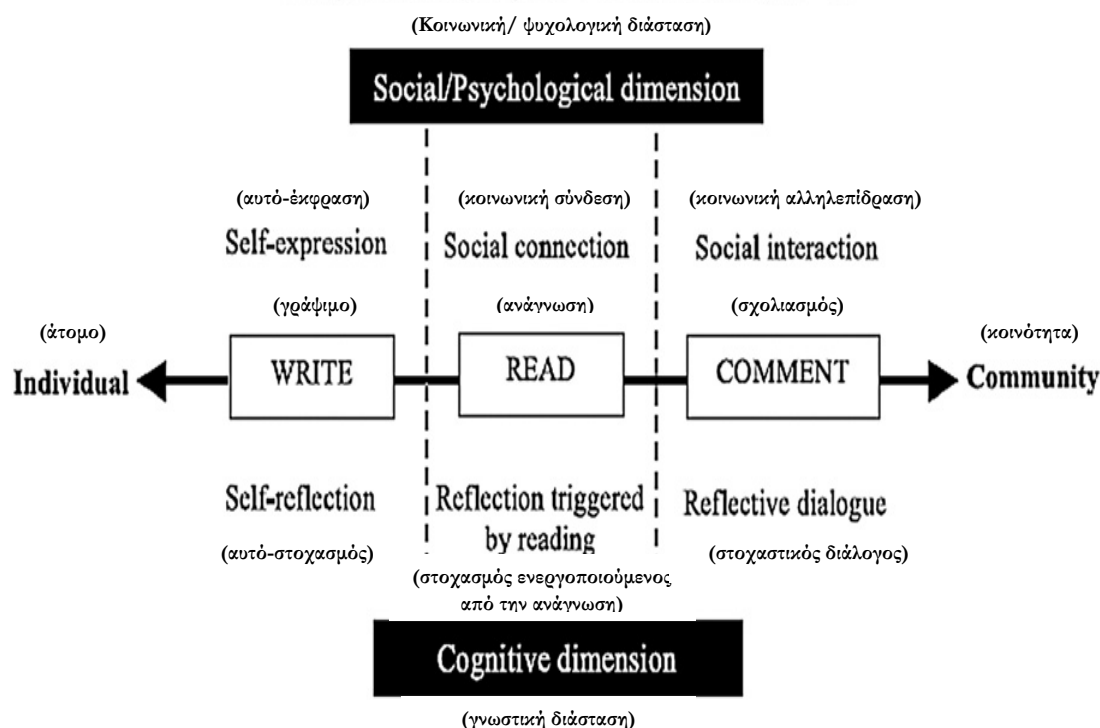
Σύμφωνα με τους Deng & Yuen (2010:449-50) οι τρεις βασικές διαστάσεις της λειτουργίας ενός ιστολογίου - γράψιμο, ανάγνωση και σχολιασμός - αλληλεπιδρούν με την ατομική και κοινωνική διάσταση της έκφρασης, με την έννοια ότι οι ρόλοι του "συγγραφέα", "αναγνώστη" και "σχολιαστή" εναλλάσσονται καλλιεργώντας κάθε φορά διάφορες δεξιότητες που σχετίζονται με την ανάπτυξη της κριτικής και στοχαστικής ικανότητας σε ένα κοινωνικό και συνεργατικό περιβάλλον μάθησης. Παράλληλα η διδακτική αξιοποίηση του ιστολογίου μπορεί να ενισχύσει την αυτόκατευθυνόμενη μάθηση μέσα από την ανάπτυξη γνωστικών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων σε ένα πλαίσιο κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Πιο συγκεκριμένα, μπορεί να συμβάλει σύμφωνα με την Robertson (2011: 1631) στο "στοχαστικό γράψιμο" (reflective writing), με τους παρακάτω τρόπους:

- η διαδικασία γραψίματος και σχολιασμού στο ιστολόγιο εμπλέκει τους μαθητές σε μια διαδικασία ανταλλαγής απόψεων σε ένα νοηματοδοτούμενο περιβάλλον,
- η μετασχηματιστική δυνατότητα του ιστολογίου παρέχει στους χρήστες μεγάλο βαθμό αυτονομίας και αλληλεπίδρασης με τους άλλους.

Τέλος, κάποια από τα πλεονεκτήματα του ιστολογίου στην εκπαιδευτική διαδικασία αφορούν την αμεσότητα του σχολιασμού και της επικοινωνίας με τον διδάσκοντα και την άμεση επικοινωνία των μελών μιας σχολικής τάξης, γεγονός που το καθιστά ένα πολύτιμο παιδαγωγικό εργαλείο (Macduff 2009: 110). Παράλληλα, το ιστολόγιο μπορεί να καλλιεργήσει στα μέλη την αίσθηση της συμμετοχικότητας σε μια κοινότητα, μέσω της οποίας μπορεί να ενισχυθεί παράλληλα και η "πολιτειότητα" (Κουτσογιάννης 2012: 23, 30-31), αφού αναπτύσσεται σταδιακά ο ρόλος του πολίτη που λειτουργεί σε ένα δημοκρατικό πλαίσιο ανταλλαγής απόψεων (Macduff 2009: 111).

Το παρακάτω σχήμα (Deng & Yuen 2010) αποτυπώνει την πολυδιάστατο χαρακτήρα της διδακτικής αξιοποίησης του ιστολογίου που αναλύθηκε παραπάνω και αποτελεί βάση του θεωρητικού πλαισίου του συγκεκριμένου διδακτικού σεναρίου:

L. Deng, A.H.K. Yuen / *Computers & Education* 56 (2011) 441–451

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ – ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Τα ιστολόγια αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνικής δικτύωσης, με την οποία είναι εξοικειωμένοι οι μαθητές. Η ιδιαιτερότητα τους έγκειται στο γεγονός ότι αποτελούν μια ψηφιακή διαπραγμάτευση της καθημερινότητας. Αν θέλουμε, λοιπόν, να έχουμε μαθητές ενήμερους και με κριτική άποψη σχετικά με την ευρύτερη κοινωνική πραγματικότητα, θα πρέπει να βρούμε τρόπους ένταξης και διδακτικής αξιοποίησης του ιστολογίου στη γλωσσική διδασκαλία. Το παρόν σενάριο ξεκινώντας από ένα σύγχρονο κοινωνικό πρόβλημα, όπως ο ρατσισμός, αποσκοπεί

στο να καταστήσει τους μαθητές κοινωνούς, αποδέκτες και κριτικούς χρήστες αυτής της νέας ψηφιακής πραγματικότητας.

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Αναμένεται οι μαθητές:

- ❖ Να εκφράσουν τις στάσεις και τις αντιλήψεις τους για ένα οξύ κοινωνικό ζήτημα του καιρού μας, όπως ο ρατσισμός και να αναστοχαστούν πάνω σε αυτές.
- ❖ Να εκτιμήσουν τη σημασία των ιστολογίων για την έκφραση ελεύθερης γνώμης και για τη συμμετοχή του πολίτη σε καίρια κοινωνικά ζητήματα του καιρού μας.
- ❖ Να έρθουν σε επαφή με διαφορετικές στάσεις, αξίες και πεποιθήσεις των συμμαθητών τους, όπως αυτές διατυπώνονται μέσα από εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης, όπως τα ιστολόγια.
- ❖ Να αντιληφθούν τη σημασία του ιστολογίου στη δημιουργία ευρύτερων κοινοτήτων διαμόρφωσης της κοινής γνώμης.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Αναμένεται οι μαθητές:

- ❖ Να αξιοποιήσουν όλα τα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης (π.χ λεξιλόγιο, σύνταξη, σημασιολογία), προκειμένου να συγγράψουν ένα κείμενο, μια ανάρτηση σε ιστολόγιο.

Γραμματισμοί

Γλωσσικός - Κλασικός γραμματισμός

- ❖ Να γίνουν αναγνώστες και συγγραφείς κειμένων λαμβάνοντας θέση για καίρια ζητήματα της εποχής μας.

Νέοι γραμματισμοί

Αναμένεται οι μαθητές:

- ❖ Να αποδομούν, να αξιολογούν και να δημιουργούν ιστολόγια, τα οποία αποτελούν βασικό συστατικό γνώρισμα του νέου ψηφιακού γραμματισμού.
- ❖ Να μπορούν να συντάσσουν μια ανάρτηση σε ιστολόγιο, αλλά και να σχολιάζουν αναρτήσεις.
- ❖ Να αξιοποιούν την πολυτροπικότητα στη σύνταξη κειμένων.

Κριτικός γραμματισμός

- ❖ Να αντιληφθούν ότι η γλώσσα δεν είναι ένας ουδέτερος κώδικας, αλλά παράγεται μέσα σε συγκεκριμένα κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια, που συνδέονται με ζητήματα του καιρού μας.
- ❖ Να μάθουν να εντοπίζουν τον δημιουργό ενός κειμένου, το περιεχόμενο και το μήνυμα που μεταφέρει, τα χαρακτηριστικά της μορφής και της δομής του, και το πώς επηρεάζει η νέα ψηφιακή κειμενική πραγματικότητα όλα τα παραπάνω.
- ❖ Να εμβαθύνουν σε σκέψεις, απόψεις και συναισθήματα που εκφράζονται γλωσσικά σε ψηφιακά περιβάλλοντα, όπως τα ιστολόγια.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ο διδάσκων, αξιοποιώντας τον ορισμό λέξεων που σχετίζονται με τον ρατσισμό στη σελίδα 56 του σχολικού βιβλίου (*στερεότυπο, προκατάληψη, μεροληψία, σεξισμός, φυλετισμός, ξενοφοβία, κοινωνικός ρατσισμός, μειονότητα, αποδιοπομπαίος τράγος*), ζητά από τους μαθητές να εκφράσουν παραδείγματα της καθημερινότητας, τα οποία θα αποτυπώνουν βιωματικά το περιεχόμενο των λέξεων αυτών. Ενδεικτικά οι μαθητές μπορούν να περιγράψουν καταστάσεις που πραγματώνουν διάφορες ανάλογες έννοιες, όπως «στερεότυπο» και «προκατάληψη», προκειμένου να συνδέσουν την έννοια του ρατσισμού με διάφορες εκφάνσεις του στην ευρύτερη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Συνδέεται με την 3^η Ενότητα του σχολικού εγχειριδίου της Γ΄ Γυμνασίου «Είμαστε όλοι ίδιοι. Είμαστε όλοι διαφορετικοί», αλλά κινείται κυρίως στον χώρο του μη τυπικού γραμματισμού.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το παρόν σενάριο κινείται στο πλαίσιο της ενσωμάτωσης των ΤΠΕ ως νέας κειμενικής πραγματικότητας στη διδακτική διαδικασία του σχολείου. Η δημιουργία ενός ιστολογίου και η συγγραφή αναρτήσεων εξυπηρετούν αυτήν την προοπτική. Η αξιοποίηση των ΤΠΕ καθίσταται, έτσι, ουσιαστική και συμπεριλαμβάνει τόσο τη συγγραφή όσο και την ανάγνωση και τη νοηματοδότηση των κειμένων που παράγονται και αναρτώνται στα ιστολόγια. Οι ΤΠΕ μετατρέπονται, συνεπώς, από ένα εργαλείο βελτίωσης και «εκσυγχρονισμού» της διδασκαλίας σε μέσο ανάγνωσης της σύγχρονης κοινωνικής και πολιτισμικής πραγματικότητας, αλλά και, πολύ περισσότερο, ενεργούς συμμετοχής των μαθητών σε αυτήν.

Κείμενα

Νεοελληνική Γλώσσα, Γ΄ Γυμνασίου (Βιβλίο Μαθητή):

[Διαβάζω και γράφω](#) (σελ. 56)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ Φάση: (1 ώρα): Εξοικείωση με το παραδειγματικό μαθητικό ιστολόγιο

Οι μαθητές καλούνται να επισκεφτούν το ιστολόγιο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://gela-sundays.blogspot.gr/2012_04_01_archive.html. Τους παροτρύνουμε να εντοπίσουν τον τίτλο του ιστολογίου, το θεματολόγιο του και τους διαχειριστές του. Σκοπός της διερεύνησης αυτής είναι να αναγνωρίσουν ότι πρόκειται για μαθητικό ιστολόγιο και να επισημάνουν τα θέματα που απασχολούν τους συγκεκριμένους μαθητές. Παρακολουθούν, κατόπιν, το βίντεο της απαγγελίας του ποιήματος "Σώπα"

του Αζίζ Νεσίν από τη Μαριέττα Ριάλδη, που είναι ενσωματωμένο στο ιστολόγιο και προσπαθούν να το συνδέσουν με την έννοια του ρατσισμού. Επικεντρωνόμαστε στις αναρτήσεις του ιστολογίου που σχετίζονται με τον ρατσισμό και έχουν τίτλο "Ένα διαφορετικό μάθημα", "(ΔΕΝ;) Είμαι ρατσιστής" και "Ρατσισμός ή απλώς άγνοια". Οι μαθητές μαζί με τον διδάσκοντα συζητούν για τα θέματα που τίγονται στις συγκεκριμένες αναρτήσεις σχετικά με το ρατσισμό.

Απευθύνουμε στους μαθητές τα παρακάτω ερωτήματα: *Μπορείτε να δημιουργήσετε ένα δικό σας ιστολόγιο με θέμα τον ρατσισμό; Τι νομίζετε ότι απαιτείται να γνωρίζετε και ως προς την κατασκευή ενός ιστολογίου και ως προς το συγκεκριμένο θέμα;* Ο προβληματισμός αυτός τίθεται, ώστε να δοθούν τα κατάλληλα κίνητρα στους μαθητές, προκειμένου να διερευνήσουν τη δυνατότητα κατασκευής ενός παρόμοιου ιστολογίου. Στην περίπτωση που οι μαθητές δεν είναι εξοικειωμένοι με την κατασκευή ιστολογίων ενδείκνυται και η συνεργασία με τον διδάσκοντα της πληροφορικής, ώστε να γνωρίσουν τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους. Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό, αναλαμβάνει ο διδάσκων το εγχείρημα σε συνεργασία με τους μαθητές.

Β Φάση (2 - 3 ώρες): Αποδόμηση ιστολογίου

Αξιοποιώντας το παραδειγματικό ιστολόγιο της α' φάσης οι μαθητές θα το αποδομήσουν στο εργαστήριο πληροφορικής πρώτα ως ψηφιακό περιβάλλον. Ο διδάσκων τους καλεί να εντοπίσουν τα χαρακτηριστικά του ιστολογίου με βάση διάφορες παραμέτρους όπως ο τίτλος, η σελιδοποίηση, οι υπερσύνδεσμοι, οι φίλοι (followers), η δυνατότητα αναζήτησης, η δυνατότητα πλοήγησης στο αρχείο του ιστολογίου, οι ετικέτες, η σύνδεση με άλλες σελίδες κοινωνικής δικτύωσης (π.χ άλλα ιστολόγια, facebook, twitter).

Στη συνέχεια επικεντρωνόμαστε στην αποδόμηση των αναρτήσεων με στόχο να αναδειχτούν μέσα από την κριτική επεξεργασία τους όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που απαιτούνται, έτσι ώστε οι μαθητές να προχωρήσουν σε επόμενη φάση στη δημιουργία των δικών τους αναρτήσεων. Είναι προτιμότερο η αποδόμηση να γίνει με

διαλογική μορφή στην ολομέλεια και τη βοήθεια του διδάσκοντος, για να εξασφαλιστεί η συνεχής ανατροφοδότηση της παραπάνω διαδικασίας. Προτείνονται οι παρακάτω άξονες διερεύνησης, με σκοπό να αναδειχθεί η ανάρτηση ως ξεχωριστό ψηφιακό κειμενικό είδος:

- Ποιος είναι ο δημιουργός της ανάρτησης;
- Ποιο είναι το περιεχόμενο μιας ανάρτησης; Που απευθύνεται; Τι μήνυμα μεταφέρει σε σχέση με το κεντρικό θέμα του ιστολογίου;
- Ποια είναι τα χαρακτηριστικά μιας ανάρτησης; Το ερώτημα αυτό διερευνά την πολυτροπικότητα μιας ανάρτησης, δηλαδή το ότι αποτελείται τόσο από γραπτό λόγο, όσο και από άλλους τρόπους επικοινωνίας, όπως ήχους, εικόνες βίντεο και το συνδυασμό τους. Κατά περίπτωση μπορεί να γίνει αναφορά και στη χρήση γραμματοσειρών και συμβόλων, που αξιοποιούνται από τους χρήστες στο συγκεκριμένο, κάθε φορά, ψηφιακό περιβάλλον για την παραγωγή γραπτού λόγου.
- Πρόκειται για πρωτότυπη ανάρτηση ή για αναπαραγωγή ψηφιακού υλικού; Πώς μπορούμε να το καταλάβουμε αυτό; Τα ερωτήματα αυτά μπορούν να αποτελέσουν έμμεση παρότρυνση προς τους μαθητές να ελέγχουν τις αναρτήσεις άλλων χρηστών του διαδικτύου και να καταθέτουν τις πηγές των δικών τους αναρτήσεων. Τα ιστολόγια, άλλωστε, πολύ συχνά αποτελούν μέσο αναπαραγωγής διαδικτυακών κειμένων. Θα ήταν, επομένως, καλό να καλλιεργηθεί η αντίληψη περί πνευματικής ιδιοκτησίας και εγκυρότητας στο χώρο του διαδικτύου.

Μετά την ολοκλήρωση της αποδόμησης τα αποτελέσματα συζητιούνται στην τάξη με σκοπό να υπάρξει ανατροφοδότηση για το τι είναι ιστολόγιο και ποιο είναι το περιεχόμενό του. Κατόπιν, οι μαθητές θα μπορούσαν να καταθέσουν απόψεις για τη βελτίωση του συγκεκριμένου ιστολογίου που αποδόμησαν, προκειμένου να εισαχθούν σταδιακά στη λογική της κατασκευής ενός ιστολογίου με βάση τα δικά τους κριτήρια.

Γ' Φάση (4 ώρες): Κατασκευή ιστολογίου για τον ρατσισμό - συλλογή υλικού και δημιουργία του προς ανάρτηση υλικού

Χωρίζουμε τους μαθητές σε ομάδες πέντε ατόμων. Κάθε ομάδα επιλέγει ένα μέλος που θα την εκπροσωπήσει στη δημιουργία του περιβάλλοντος του ιστολογίου. Η νέα αυτή πενταμελής ομάδα με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα και σε συνεργασία με την ολομέλεια αποφασίζει για τη μορφή του ιστολογίου, δηλαδή για τον πάροχο, τον τίτλο και το πρότυπο.

Μετά τη δημιουργία του περιβάλλοντος του ιστολογίου προχωρούμε στη δημιουργία αναρτήσεων της κάθε ομάδας για τον ρατσισμό. Προτρέπουμε τους μαθητές να επιλέξουν ένα θέμα, το οποίο σχετίζεται με το συγκεκριμένο ζήτημα και να δημιουργήσουν μια πολυτροπική ανάρτηση για το ιστολόγιο τους. Ως βάση μπορούν να αξιοποιήσουν τους άξονες αποδόμησης των αναρτήσεων της δεύτερης φάσης. Τους δίνεται το φύλλο εργασίας με οδηγίες, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι συγκεκριμένοι άξονες αποδόμησης, οι οποίοι αξιοποιούνται αυτή τη φορά στη δημιουργία των αναρτήσεων.

Αφού ολοκληρωθούν οι αναρτήσεις των μαθητών, το ιστολόγιο παραμένει ανοιχτό. Η κάθε ομάδα καλείται να σχολιάσει τη δουλειά των άλλων ομάδων, ενώ υπάρχει και η δυνατότητα επέκτασης και διεύρυνσης του ιστολογίου προς σχολιασμό στην ευρύτερη μαθητική κοινότητα. Με βάση τα σχόλια θα ήταν ενδιαφέρον να δίνεται δυνατότητα για μετέπειτα επεξεργασία της ανάρτησης και πιθανή αναθεώρηση της στο μέλλον. Η ανάρτηση καθίσταται έτσι ένα δυναμικό κείμενο που εμπλέκει τους μαθητές στο ρόλο του αναγνώστη, του συγγραφέα και του σχολιαστή. Ο διδάσκων συμμετέχει στο ιστολόγιο με τη δημιουργία αναρτήσεων ενισχύοντας προβληματισμούς και συζητήσεις σχετικά με τα θέματα που τίγονται και με τον σχολιασμό αναρτήσεων εν είδει ανατροφοδότησης στις εργασίες των μαθητών. Έτσι λειτουργεί και ο ίδιος ως συγγραφέας, αναγνώστης και σχολιαστής του ιστολογίου.

Αξιολόγηση

Το ιστολόγιο αποτελεί πεδίο συνεχούς ανατροφοδότησης τόσο για τον διδάσκοντα όσο και για τους μαθητές, προωθώντας μορφές αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης των αναρτήσεων των χρηστών. Παράλληλα, αποτελεί ένα δυναμικό ψηφιακό κειμενικό είδος, του οποίου τα χαρακτηριστικά και το περιεχόμενο συνδιαμορφώνονται διαρκώς από τους χρήστες, προκειμένου να ανταποκρίνονται πιο αποτελεσματικά στο στόχο του.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας (κοινό για όλες τις ομάδες)

Ας δημιουργήσουμε ένα ιστολόγιο με θέμα τις σύγχρονες μορφές ρατσισμού και τις επιπτώσεις τους στην κοινωνία.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στο παραδειγματικό ιστολόγιο δημιουργήστε μια ανάρτηση που θα προορίζεται για το ιστολόγιο του ρατσισμού που κατασκευάσατε. Η ανάρτηση αυτή θα περιλαμβάνει τις απόψεις σας για ένα ζήτημα της επιλογής σας, που θα σχετίζεται με το μείζον αυτό θέμα. Μπορείτε να αξιοποιήσετε και δικά σας βιώματα.

Να λάβετε υπόψη σας ιδιαίτερα:

- σε ποιον απευθύνεστε,
- το μήνυμα που θέλετε να μεταφέρετε,
- τη μορφή, τη δομή, και το περιεχόμενο της ανάρτησης σε σχέση με το θέμα του ιστολογίου,
- τα πολυτροπικά χαρακτηριστικά της ανάρτησης. Το κείμενο σας, δηλαδή, μπορεί να εμπλουτιστεί με εικόνες, ήχους και βίντεο σχετικά με το ρατσισμό, που μπορείτε να εντοπίσετε και στο διαδίκτυο.

Αφού ολοκληρώσετε την ανάρτηση σας, σχολιάστε τις αναρτήσεις των υπόλοιπων ομάδων και τα θέματα που θίγονται μέσα από αυτές.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο θα μπορούσε να εμπλουτιστεί ως εξής: να συγκριθεί το παραδειγματικό μαθητικό ιστολόγιο που αποδομείται κατά τη 2^η φάση μ' ένα άλλο, πιο «επαγγελματικού τύπου» ιστολόγιο της επιλογής των μαθητών ή του διδάσκοντος, ένα δημοσιογραφικό, για παράδειγμα. Ο στόχος μιας τέτοιας προσέγγισης θα ήταν η περαιτέρω εξοικείωση των μαθητών με τα νέα αυτά ψηφιακά περιβάλλοντα κοινωνικής δικτύωσης. Ο διδάσκων μπορεί κατά τη διάρκεια της αποδόμησης να οδηγήσει τους μαθητές σε συγκριτική αποτίμηση του ιστολογίου με διεθνή κειμενικά πρότυπα ιστολογίων, εφόσον κρίνει ότι οι μαθητές διαθέτουν την αντίστοιχη ετοιμότητα, ώστε να αποτιμηθεί κριτικά η τοπική κειμενική παράδοση σε σχέση με ευρύτερα κειμενικά πρότυπα της παγκοσμιοποιημένης κοινότητας του διαδικτύου.

Παράλληλα, το ζήτημα του ρατσισμού μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο ενός project που θα διατρέχει όλη τη σχολική χρονιά. Το ιστολόγιο είναι πολύ βοηθητικό σε αυτήν την περίπτωση, καθώς θα προσφέρει έναν μόνιμο χώρο δικτύωσης που θα περιέχει εργασίες, ερωτήματα, σχόλια και συζητήσεις τόσο των μαθητών, όσο και, δυνητικά, ενός ευρύτερου πλαισίου αναγνωστών του. Συγχρόνως, μπορεί να αξιοποιηθεί ως ένα είδος ηλεκτρονικού portfolio των εργασιών των μαθητών προωθώντας μορφές αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης τους.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Στο συγκεκριμένο σενάριο οι γνώσεις για τη γλώσσα δεν αποτελούν αυτοσκοπό, ωστόσο ενυπάρχουν στις πρακτικές γραμματισμού, μια και κάθε ανάρτηση αποτελεί ένα ξεχωριστό κείμενο, το οποίο υπακούει σε συγκεκριμένες συμβάσεις. Οι συμβάσεις αυτές τίθενται άρρητα από τους χρήστες του ιστολογίου, οι οποίοι συνδιαμορφώνουν ένα συγκεκριμένο περιβάλλον λόγου με συγκεκριμένους κώδικες επικοινωνίας. Η σύνταξη, επομένως, μιας ανάρτησης από τον δημιουργό, η κριτική προσέγγιση των αναρτήσεων από την πλευρά του αναγνώστη και η "διαλογική

μορφή" των σχολίων σε ένα συγκεκριμένο θεματικό πλαίσιο εμπλέκει το μαθητή: α. στην κατανόηση του γραπτού λόγου (προσληπτική ικανότητα), β. στην παραγωγή γραπτού λόγου (εδώ ανήκει και το γράψιμο ως διαδικασία μέσα από τον εμπλουτισμό και τις τυχόν αναθεωρήσεις σχολίων στις αναρτήσεις), γ. στην προσαρμογή του κειμενικού είδους της ανάρτησης στο ευρύτερο θεματικό πλαίσιο του ιστολογίου.

Παράλληλα, είναι δύσκολο να υπολογιστεί ο ακριβής χρόνος εφαρμογής του παρόντος σεναρίου. Όλα εξαρτώνται από τον ψηφιακό γραμματισμό τόσο του διδάσκοντος, όσο και των μαθητών του. Θα πρέπει, επίσης, να προβλεφθεί ένας τρόπος «ελέγχου» των σχολίων που θα γίνονται σε σχέση με τις αναρτήσεις, γιατί είναι συχνό το φαινόμενο να υπάρχουν «ανεπιθύμητα» σχόλια, κρυμμένα πίσω από την ουσιαστική ανωνυμία του σχολιαστή. Στη διαχείριση του ιστολογίου, λοιπόν, είναι καλό να εμπλέκεται και ο διδάσκων. Η επωνυμία σε σχέση με την κοινωνική δικτύωση, εξάλλου, είναι ένα μεγάλο ζήτημα, το οποίο θα μπορούσε να απασχολήσει τη μαθητική κοινότητα κατά τη διάρκεια της δημιουργίας του ιστολογίου της.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Deng, L., & Yuen, A. H. K. 2011. Towards a framework for educational affordances of blogs. *Computers & Education*, 56(2), 441-451.
- Jonassen, D. 1999. Designing constructivist learning environments. In C. M. Reigeluth (Ed.), *Instructional-design theories and models: A new paradigm of instructional theory* (pp. 215–239). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Κουτσογιάννης, Δ. & Αλεξίου, Μ. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Μελέτη στο πλαίσιο της Δράσης 62 (Π.3.1.3). Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο στη διεύθυνση: <http://www.greeklanguage.gr/aboutdigitalschool>

Macduff, I. 2009. Using Blogs as a Teaching Tool in Negotiation. *Negotiation Journal*, 25(1), 107-124.

Robertson, J. 2011. The educational affordances of blogs for self-directed learning. *Computers & Education*, 57(2), 1628-1644.